

A. 7208.

Õesti
näitlejate ühenduse
tööplaan.

Näitlejate ühenduse kuluga.

Tartus.

Trükitud Olewitu trükikojas.

1883.

8034 4

1883

Ennen julkaisun

Esensuri poolest lubatud Tallinnas, 7. Mail. 1883.

ENSV TA
Kirjandusemuuseumi
Arhiivsaamatukogu

40301

1883

Ennen julkaisun

1883

§ 1. Mitmed Gesti seltsid asutavad eneste keskes ühe näitlejate ühenduse, kes nende ülewaatamise all Gesti näitemängu edendamiseks tööd teeb.

§ 2. Ühenduse liikmeks võib iga finnitatud Gesti selts ehk näitlejate seltskond saada.

§ 3. Igal seltsil ehk näitlejate seltskonnal, kes ühendusest osa võtab, on ühenduses üks hääl.

§ 4. Kulud, mis ühenduse tegemisele tarvis tulevad, kannavad seltside kassad ühel võrral. Kasu, mis ühenduse tegemus toob, saab ühewõrra seltside pääle ära jautatud.

§ 5. Ühenduse liikmed walivad enestele ühe toimekonna, kes ühenduse tööd toimetab ja iga ühenduse koosolekul omast tööst aru annab, mäherdume aruanne siis seltsidele ette pannakse.

§ 6. Toimekonda walitakse 2 kirjanikku, 2 näitelawatundjat ja 1 kassameister. Need walivad eneste keskest omale ühe juhataja ja, eneste keskest ehk mujalt, ühe kirjatoimetaja.

§ 7. Toimefond saab iga aasta ühendusest osawõtjate seltside ehk nende saadikute läbi uueste walitud. Wanad toimekonna liikmed võivad uueste saada walitud.

§ 8. Toimekonna asupaik on Tartus Wanemuise seltsis.

§ 9. Toimefond võtab luuletaja käest mängutüfid vastu, katsub nad läbi ja lasseb, kui nad jeks kõlbulised, ühenduse kuluga trükkida.

Trükitud raamatud saadab ta kui seltside omanduse määratud eksemplaaride aru järele ülema trükiwalitjuse etendamise-lubaga seltsidele kätte.

§ 10. Ühenduse kuluga trükitud tükkade tohivad ainult ühenduse liikmed mängida. Tõised, kes neid mängida soovivad, peavad kas ühenduse liikmeks heitma ehk tasumise eest ühenduselt mängimise luba saama.

§ 11. Kes pärast, kui ühendus ju mõned mängutükid trükinud, ühenduse liikmeks heidab, peab nende trükitud tükkide kulud ühes kandma, mida ta tahab mängida.

§ 12. Teeb ühe seltsi mängimine, kes mitte ühenduses pole, ühele seltsile, kes ühenduses on, oma mängimisega kahju, siis võib kahju saaja selts ühenduse mängutükid talle ära feelata, kui talle ka ühendus muidu mängiluba annaks. Ka uute seltside wastuwõtmist ühendusesse võib see selts ära feelata, kellele juurde tulewast seltsist kahju tuleks.

§ 13. Ühendus võib, kui $\frac{2}{3}$ hääli selle poolt on, eneste keskest neid seltsijid wälja heita, kellest Gesti näitemängule kahju ehk takistusi tuleb.

§ 14. Luuletaja saab oma eluaeg 5% puhtast kasust, mis ta tükk mängimise läbi jisse toob, omale, ükskõik, kes tema tükki mängib. Tarmilisel korral võib neid protsentijid ülendada ehk alandada.

§ 15. Need tügid, mis praegu mõne seltsi omandus on, võivad ka ühenduse omanduseks saada, kus siis selts luuletaja kasud omale saab.

§ 16. Iga selts, kes ühendusest osa

wõtab, maksab esiotsa toimekonna kassameistrile 10 rubla pruugitamaks kapitaliks sisse. Nõuab tükkide trükkimine enam, siis maksavad nad ühenduse määramist mööda pärast järele. —

See on Gesti näitlejate tööplan. Seletuseks tahame seie weel natukene juurde lisada. Nagu esimesest paragrahvist näha, ei ole meie ühendus mitte mõni uus selts, millele kinnitust tarwis oleks, waid ta on ainult üks osakond, mis mitme kinnitatud seltsi poolt näitemängu tükkide muretsemiseks asutatud. — § 4 kohta teeme ühe proowirehnungi, et näha, kuidas kuludega ja kasudega lugu. Ütleme, ühe tüki trükk, 1500 eksemplaari, maksaks 100 rbl. ja ühendusel oleks 15 osaliist. Siis tuleks igal osalijel ehk seltsil selle tüki eest 6 rbl. 66²/₃ kop. maksta ja ta saaks 100 raamatut. Müüb ta neist 80 eksemplaari näitemängu õhtatel kassa juures ära, iga eksemplaar 20 kop., siis saab ta juba nende raamatute eest puhast kasu 9 rubla 33¹/₃ kop. Oma kulude tasumiseks ei ole tall enam tarwis ära müüa kui ainult 34 eksemplaari, mis talle 6 rubla 80 kop. sisse toob. See proowirehnung näitab, et juba raamatud ise oma kulu auufaste ära tasuwad. Mis hääd näitemängutükid näitlemise eest sisse toowad, on weel koguni ise asi. Eks ühendus anna ka siin kasu ja kangust. — § 9 toob mängijatele see suure kergituse, et nad tükid ühes trükilubaga kätte saawad. Müüb peab iga selts mängitawa tüki kahes eksemplaaris Peterburisse tsentsurile saatma, mis kulu ju sagedaste palju aega tarwitab. — § 12 tahab nõrgestawat wõidujooksu ära keelata. Kui ühes linnas

üksainus tubli näitemaja on, siis saab sellest rahwale willand. Oleks neid faks ehk weel enam, siis teeksiwad nad ükstõisele ainult kahju. Säab aga üks ühenduse liige omas mängimises laifaks ja ei anna tõisele naabriseltsile mängimiseks ka mitte luba, kes juure hoolega mängiks, siis saab ta § 13 järele seltsist wälja heidetud ja tõine selts ta asemele wõetud. Wälja heidetud selts wõib siis küll neid tüffa, mis tema ajal ühenduses trükiti, mängida, aga mitte neid, mis pärast juurde tulewad. Et aga selle paragrahwi trahw karta, siis ei taha küll keegi selts enese pääle kaebduft lasta tõsta, waid ta teeb näitelawal tubliste tööd. — § 14 kinnitab luuletaja tasumise wii protsendi pääle. Kui palju wõib see talle umbes sisse tuua? Saab üks tüff trükitud, siis saab ta kui uudis igas seltsis sedamaid mitu forda järgimööda mängitud. On ühenduses 15 seltsi, mängib iga selts uut tüffi kolm forda järjestikku ja saab igaford 50 rubla puhast kasu, siis toob see 15 seltsi pääle 2250 rubla kasu. Luuletaja saab sellest 5%, s. o. 112 rubla 50 kop. omale. On tüff kena, mängita se teda ikka ja jälle uueste ja waadatakse ka hää meelega, ning luuletajal on sellejuures ka oma wäikene rehning. Meie oleksime luuletaja protsendid küll kõrgemale tõstnud, aga siis saaks ühendus wahest wahem liifmeid ja tüff ka wahem mängitud, nii et luuletaja rehning seeläbi mitte ei suurduks, waid ennemine wäheneks. Sellepärast olgu esiotsa 5% katseks. Ka oli soowida, et algupäralised tüfid juuremad protsendid annaksiwad. Aga praegu nimetatud põhjused ei la-

seksivad luuletaja maksu sellepärast ommeti mitte lootust mööda kaswada. Pääle selle ei taha meie efiotsa kõigiti eeskujulisi tõlkijid mitte põlata. Nende juures õpib rahwas näitemängu armastama ja noor luuletaja häid näitemängusid looma. Muidugi on algupärasel tükil meie kirjanduses palju suurem wääratus, nii et toimefond neid tõlkidest ikka saab kallimaks pidama. Saab ühendus ühe kõigiti kena algupärase tüki, siis on isegi mõista, et see kõigile, rahwale, mängijale, seltsile ja luuletajale, kallim ja kasulifem on. Sellepärast ei arwatud mitte tarwilifeks, et siin protsentidega algupäraste tükkide ja tõlkide wahel tarwis oleks wahet teha. Saame paari aastaga hästi eeskujulisi tõlkijid, siis wõime ju tarwilist muutmist sedamaid ette wõtta.

Need mõtted saidad, kuidas ju nimetatud, Wanemuise seltsi eestseisuse poolt tõistele Eesti seltsidele, kes näitemängusid mängiwad, ette pandud ja neid saadikute ehk kirja läbi 30. Aprillil Tartusse Wanemuise jaali nõuupidamisele kokku palutud. Koosolek, millest mõned seltsid saadiku, mõned wolinikkude läbi lahkestes oja wõtsiwad, sai sell päewal ära peetud, tööplaani läbi räägitud ja toimefond walitud. Toimefondi liikmed on: kirjameesteks Dr. Herrmann ja A. Grenzstein, näitelawatundjateks L. Mennig (Wanemuise näitemängu juhataja) ja Matto (Wanemuise koorimängija), kassahoidjaks Goldmann ja tema abiks K. Sachfer.

See toimefond tallitab oma asja nüüd ühenduse tööplaani ja nende soowide järele, mis talle 30. Aprillil saadikute ja seltside wolinikkude poolt awaldati ja edespidi weel awaldatakse. Ta oli

3. Mail Wanemuises koos ja walis enesele A. Grenzstein'i juhatajaks ja M. Jakobsoni kirjatometajaks. Mängutükid ja toimekonnasse puutuvad kirjad palutakse Olewiku toimetaja A. Grenzstein'i kätte sisse saata.

Toimefond tahab nüüd peatselt ühe tüki trükkimisega oma tegewust algada. Ta soowib esimeseks toimetuseks üht algupäralist näitemängi, mis Eesti elust wõetud ja Eesti rahwa tarwis kirjutatud, mis luuletajale auu ja rahwale rõõmu wõib teha. Kõik Eesti luuletajad ja kirjanikud saawad sellepärast palutud, et nad niisuguste näitemängude kirjutamise õige hagaraste käsile wõtaksiwad ja walmid tööd toimekonnale sisse saadaksiwad. On kellegil mõni mõnus tükk käsil, siis oleks hää, kui ta seda toimekonnale teada annaks. Toimefond wõiks siis natukene oodata, et ta esimene tükk kõigiti kiidetaw saaks. Saakem, armsad wennad, tubliste pääle! Seadgem linnades näitemängud korrale, kuna maal laul ja muusikamäng heliseb. Harigem neid kolme kaunist kunsti oma rahwa keskes hoolega, ja meie waew ei jää mitte wiljata. Mis tõised rahwad oma suure rahwaarmuga ja rikkusega toimetawad, saatkem meie seda wäsimata hoolega ja wennalise ühendusega korda! Seda soowib kõigist südamest toimekonna nimel

Eesti näitlejate ühenduse toimekonna juhataja.